

To biler i trafikkuhell

▼ ANNONSE

Alt du trenger
til skolestart
finner du
hos oss

Lykke til med
det nye skoleåret

LIBRA
SHOPPING

$E=mc^2$

F-22 i Norge for første gang

Ørland-piloter i nærkamp med amerikanske superfly

Onsdag var to amerikanske elitefly, F-22 raptor, i norsk luftrom for aller første gang. De trente på nærkamp med F-35 piloter fra Ørland flystasjon før alle landet på Fosen.

F.v: Ian «Tilt» Gregoire, Morten «Dolby» Hanche og Matt «Match» Tromens på bakken etter at de har trent på nærkamp sammen på vei mot Ørland flystasjon. **FOTO: JAKOB ELLINGSEN**

PLUSS

PUBLISERT:

15 AUGUST 2018 15:00

SIST OPPDATERT:

15 AUGUST 2018 15:26

Jakob Ellingsen

90941033

jakob.ellingsen@fosna-folket.no

- Det er her det skjer. Det er noe eksklusivt over F-22. Det er trolig den mest formidable motstanderen vi kan møte i nærkamp. Så kommer vi sannsynligvis aldri til å møte dem som motstander fordi det kun er USA som har flytypen, men hva skjer om vi møter verdens beste fly til nærkamp som motstander, spør Morten «Dolby» Hanche.

Han står på rullebanen på Ørland flystasjon foran et norsk F-35 Lightning II og to amerikanske F-22 Raptor-fly.

Det er første gang superflyet F-22 har vært i norsk luftrom noen gang.

Det håper amerikanerne blir starten på et nytt og viktig samarbeid.

F-22-pilot Ian «Tilt» Gregoire foran et norsk F-35 på Ørland flystasjon onsdag. **FOTO: JAKOB ELLINGSEN**

Superfly

USA har produsert under 200 fly av typen F-22. Flyet er så avansert at den amerikanske kongressen nedla forbud mot å la andre land få bruke flytypen.

Om man tror at sikkerhetsrutinene rundt de nye norske F-35 kampflyene er strenge, har det amerikanske luftforsvaret enda strengere rutiner for hvordan de drifter F-22.

- Det var rett og slett en opplevelse å se Ian «Tilt» Gregoire vise hva F-22 er god for. Det var skikkelig artig og utrolig lærerikt, sier Hanche.

Ett norsk F-35 Lightning II og to amerikanske F-22 Raptor-fly i lufta over Ørlandet. FOTO: JAKOB ELLINGSEN

Nærkamp

Gregoire forteller at de etter en flight på i overkant av to timer fra Tyskland benyttet tiden i norsk luftrom til å trene på nærkamp med to av de seks norske F-35 kampflyene som driftes fra Ørland flystasjon.

- For meg personlig er dette første gang jeg er på oppdrag i Europa. Vi har med oss F-22 i litt over to uker før vi flyr tilbake igjen til USA. I dag flyr vi tilbake til Tyskland igjen etter besøket her i Norge, sier han.

- Dette er første gang jeg har fløyet F-22 i nærkamp med F-35. Begge flyene har mange av de samme kvalitetene. De er raske, veldig manøvrerbare og bygger på den samme stealth-teknologien. Det er en «game-changer» både for F-35 og F-22, sier Gregoire.

- I dag trente vi på kamp innenfor visuell avstand, det vil si at vi er tett på hverandre i nærkamp.

To norske og to amerikanske treningspartnere på vei inn for landing på Fosen. FOTO: JAKOB ELLINGSEN

Bedre enn F-35?

Høye kostnader gjør at amerikanerne har fått alle F-22 kampflyene de noensinne skal lage.

Er Raptoren bedre enn F-35?

- Jeg vil ikke si at et av flyene er bedre enn det andre. De har ulike roller. F-35 er et multirolle-fly som kan løse nesten alle typer oppdrag på en overlegen måte. F-22 Raptor har muligheten til å skyte mot bakkemål, men er først og fremst spesialisert for luft-til-luft kamper.

Saken fortsetter etter annonsen

▼ ANNONSE

Så det er et fly for «dogfighter», nærkamp fly mot fly?

- Man kan si det på den måten. Det som er spennende for oss er å kunne integrere flere flytyper sammen for å få mest mulig ut av helheten, og der bidrar F-22 på en litt annen måte enn F-35.

F.v: sjef for Ørland flystasjon, Hans Ole Sandnes, og oberst Leslie Hauck i det amerikanske luftforsvaret.
FOTO: JAKOB ELLINGSEN

Første generasjonstest

Oberst Hans Ole Sandnes, leder for 132 Luftving og sjef på Ørland flystasjon ønsket de amerikanske pilotene og styrkene rundt hjertelig velkommen til Norge.

- Dette er vår første mulighet til å trene med våre F-35 kampfly med og mot andre fly som også er i den samme generasjonen som våre nye fly. Dette er den første gangen vi trener med femtegenerasjonsfly med våre nye fly, sier han.

- Dette er en viktig dag for oss. Denne samtreeningen gjør at vi og våre allierte kan lære av hverandre. Det er også viktig for oss å bli kjent med F-22, som er en kapasitet en av våre viktigste allierte har og bruker, sier Sandnes.

F-22 raptor på norsk jord for første gang etter å ha trent med F-35 piloter fra Ørlandet. FOTO: JAKOB ELLINGSEN

- Første av flere

Oberst Leslie Hauck er sjef for divisjonen i det amerikanske flyvåpenet som har som ansvar å integrere femtegenerasjons kampfly inn i NATOs allierte planer.

- Vi er veldig takknemlige for at vi får trene i Norge i dag. Dette er den første i forhåpentligvis mange fremtidige muligheter vi kan bruke for å trene med F-22 i Norge, sier han på rullebanen.

Saken fortsetter etter annonsen

▼ ANNONSE

- Som F-16 pilot selv, er den eneste uheldige delen av jobben i dag at jeg selv ikke har fått være med og fly, fleiper han.
- For oss er det viktig at både vi i US airforce, og i hele NATO kan lære av hverandre og lære hvordan vi skal få mest mulig ut av våre kapasiteter, deriblant F-35.
- Er det viktig for dere å trene i Norge fordi det ligger nært Russland, spør en av de amerikanske journalistene som har fløyet til Ørlandet i ens ærend for å dekke øvingsaktiviteten sammen med fly fra Fosen.
- Det viktigste med oss for denne treningen er å samarbeide med en av våre viktige allierte, og å øve på å fly F-22 så langt nord. En av de amerikanske F-35 basene skal anlegges i Alaska, og vil ligge på nesten nøyaktig samme breddegrad som her på Ørlandet, svarer Hauck.
- I dag har vi lagt grunnlaget og åpnet døren for å samtrene mer i fremtiden. Dette er starten på noe større.

Troverdig allianse

Hanche understreker at det er viktig for forsvaret av Norge at samarbeidet med andre land er troverdig.

- Det tok bare et par eposter og et par telefonsamtaler for oss å organisere denne samtreeningen med amerikanerne. Vi har de samme protokollene og rutineene. Det gjør at terskelen for samtreening og samarbeid er veldig lav. Det er veldig viktig for oss.

Tedrick Clayton er crew cheif for ett av bakkemannskapene for de to F-22 Raptor crewene som landet på Ørland flystasjon onsdag. **FOTO: JAKOB ELLINGSEN**

Bakkemannskapene

Amerikanske bakkestyrker har vært på plass på Ørland flystasjon de siste dagene for å være klare for å ta imot de amerikanske flyene.

Når norske fly skal lande i utlandet sender vi egne mottaksstyrker på akkurat samme måte.

- Vi har vært her i et par dager. Jeg har jobbet med F-22 i omtrent åtte år, så det oppleves som å følge de samme rutinene på et litt annet sted og i et litt annet miljø, sier Tedrick Clayton, som er crew chief for bakkemannskapet for ett av de to F-22 Raptor crewene som landet på Ørlandet.

- Vi har hatt litt tid og anledning til å bli kjent med norske kollegaer og bli kjent med basen. Vi hadde felles breifing i går for å forberede akkurat det vi skal gjøre i dag. Her er man tilbaketente og veldig vennlige. Det gjør at samarbeidsklimaet er godt, sier han.

- Jeg har spist mye mens jeg har vært her. Jeg er glad i god mat, og maten har vært «great». Været har heller ikke vært så ille, deler av USA er også kaldere. Vi har blitt tatt varmt imot, sier Tedrick Clayton.

Tyske og amerikanske journalist kom i et amerikansk militærfly før snuta vendte tilbake mot tyskland senere på ettermiddagen. FOTO: JAKOB ELLINGSEN

Svipptur

Alt i ettermiddag flyr de to amerikanske F-22 raptorene tilbake til Tyskland.

- F-22 kommer ikke til å delta på den store Trident Juncture-øvelsen som går fra Norge i høst, etter planene per nå. Vi har ikke fastlagt konkrete planer for neste gang vi kommer på besøk, men vi ser frem til mer samarbeid i fremtiden, sier oberst Leslie Hauck.